

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Natalia
Dosarul nr. 2a-1201/23
2-21118466-02-2a-29032023

judecător: Russu

Î N C H E I E R E

11 mai 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componența:

Președintele completului, judecător
Judecătorii:

Anatol Pahopol
Ala Malîi și Ruxanda Pulbere

examinând chestiunea privind punerea pe rol a cererii de apel depuse de avocatul Bălănel Petru în interesele lui *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 decembrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Asociației Obștească "Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova", cu privire la apărarea onoarei și demnității profesionale,

c o n s t a t ă :

LA 05 august 2021, reclamantul *****, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Asociației Obștească Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova (în continuare RISE Moldova), cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale.

În motivarea acțiunii, reclamantul învederează că, la data de 15 iulie 2021, pe pagina web a Asociației Obștești „Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova” (RISE Moldova), în limba de stat a fost publicat un reportaj tendențios, prin care realizatorii asociației în mod nefondat, unilateral și neobiectiv au expus publicului o presupusă implicare a lui ***** în activități ilegale, premeditat fiind lansate acuzații nejustificate în adresa lui ***** . Asociația RISE MOLDOVA a publicat reportaj (pregătit de ziaristii Mihai Munteanu, Iurie Sănduță, Marcela Zămosteanu, Cristi Ciupercă) cu genericul "Uniunea Sovietică a Cocainei: CASTA" despre cet. Eduard Tviordohleb, alias „Edy Guțuleac” responsabil cu introducerea cocainei pe teritoriul Comunității Europene. Conform pretinselor "investigații jurnalistice" expuse pe pagina web a Asociației RISE

MOLDOVA la data de 15 iulie 2021, preluate ulterior de mijloacele de informare mass-media se invocă următoarele, citează: " Operațiunea s-a chemat "Nisipuri Albe". Ultimul nume de cod. Și nu s-a terminat niciodată. Doar sistemul internațional de drept s-a izbit în porțile Moldovei. În spatele lor se ascunde Casta. O anchetă internațională — demarată de agenția americană antidrog (DEA), împreună cu serviciul de securitate ucrainean (SBU), Europol, polițiile română, bulgară, germană și costaricană — a falimentat în fața unui stat capturat chiar de rețeaua urmărită. Cocaina columbiană intra pe continent prin porturi vulnerabile de la Marea Neagră, iar pe lanțul de distribuție interferează crima organizată din regiune și gulerele albe de la Chișinău. Câțiva ofițeri au muncit în secret la acest caz îngropat în arhiva serviciului special al Ministerului de Interne (MAI). RISE a obținut o parte din documentele operative. Efortul a presupus un deceniu de investigații. Sunt sute de pagini de muncă polițienească: rapoarte de filaj, note informative, scheme relaționale, interceptări, corespondență judiciară internațională, 2 informatori sub acoperire. "Se mai lucra la situație în ultimii ani doar când erau solicitări din străinătate", ne-a explicat un avertizor de integritate din MAI. Ancheta conține nume influente, dar numai eșalonul inferior al organizației a fost sacrificat la vedere sub presiunea externă. Documentele secrete surprind fapte și cercuri relaționale. Analizează ierarhii și niveluri de încredere. Nu toți cei urmăriți au făcut trafic de droguri, dar legăturile cu nucleul dur al grupării au extins supraveghele și pentru ei. Pe unii dintre cei monitorizați atunci îi reîntâlnim, câțiva ani mai târziu, în schemele Miliardului. Protejat instituțional ca într-un caz de manual, cartelul reprezintă regimul oligarhic din Moldova: un grup transpartinic care a supraviețuit 20 de ani pendulând geopolitic. Apoi, în doar șase luni, sistemul a crăpat. „...Eduard Veniamin Tviordohleb Nume de cod: Moldovan. E brunet, athletic, are 56 de ani și trei cetățenii (română, moldovenească, bulgară). Face comerț și turism în cele trei țări. Tviordohleb, mama lui (Margarita Guțuleac) și răposatul Iurii Luncașu au fost acuzați de fraude cu credite neperformante obținute la Banca de Economii, de către doi martori din cazul fraudelor (Denis Ureche și Alexei Damaschin). Operațiunile antidrog îl indică pe Tviordohleb drept „responsabilul cu realizarea cocainei în Comunitatea Europeană”. DSO îl documentează aprig și recrutează informatori în mediul lui. E descris în notele informative sau în corespondența cu poliția română drept veriga care leagă investitorii de oamenii din teren, cu rol de executiv în rețea. Un controlor al tranzacțiilor și infrastructurii de acoperire. Menține contact sistematic cu Grabovschi, șeful pazei lui Luncașu. În 2009, cu Vidiș după gratii, Tviordohleb devine obiectiv major. Un dosar operativ se cheamă acum "Moldovan" și dezvăluie că bărbatul folosește în România numele Edy Guțuleac. Și se cunoaște cu Stelian State zis Nașul, traficant român cu legături în America de Sud. Tviordohleb este

important în angrenaj fiindcă se mișcă în toată regiunea. „Este un bărbat autoritar, încrezut în sine și precaut în acțiuni” consemna DSO într-o notă de filaj din iulie 2009. „Dumnealui deseori se implică în afaceri dubioase și de aceea în permanență avea unele neplăceri cu organele de drept, dar de fiecare dată acestea erau rezolvate pozitiv”, turna la DSO un informator din rețea. O tranzacție cu cocaină la Moscova Tar implica, documentată fiind în februarie 2008 de secția 14 din capitala rusă. Curierul local se afla în legătură cu «Moldovan». în luna aceea, la Chișinău, cădeau la pușcărie frații Vidiș și costaricani. Conexiunea rusească se coroborează cu informațiile primite de la direcția contra crimei organizate din Sofia, Bulgaria: suspectul ar face parte dintr-un grup format de moldoveni, români, bulgari și albanezi implicați în trafic cu cocaină, heroină și amfetamine. La Sofia se mai leagă o informație vitală. Mașina neagră în care Vidiș transporta costaricani în Moldova fusese folosită înainte și de Tviordohleb în Bulgaria. în vehicul, un Mitsubishi Pajero cu numere bulgărești, DSO a găsit cocaină și o cerere de azil din partea firmei lui Luncașu la reținerea lui Vidiș din 2008. Tviordohleb are un hotel pe litoralul bulgăresc al Mării Negre, la Nisipurile de Aur («Ambasador»), a aflat DSO în 2014. La Chișinău, ofițerii îl monitorizau constant la hotelul "Luna", poziționat în centrul capitalei moldovenești, din apropierea clădirii Parlamentului. Locația era frecventată de grupare. în acte apare mama lui Tviordohleb, o septuagenară.

Menționează că, atitudinea tendențioasă și expunerea provocatoare a spotului, pe pagina web a Asociației RISE MOLDOVA nu au făcut altceva, decât să provoace noi insinuări neîntemeiate și o serie de acuzații grave aduse la adresa cet. *****, care nu sunt bazate pe careva probe or careva date ce vin într-o confirmare a celor expuse, informație, care nu este sigură. Din cele expuse de către Asociația RISE MOLDOVA, rezultă faptul că nu există o bază factologică, care să probeze, sau măcar să confere o notă de adevăr a respectivului articol, nu corespund realității, singurele probe servind câteva fotografii și aluzii la investigațiile agenției anti-drog americane, poliției europene și serviciilor speciale ucrainene, precum și unui oarecare dosar operativ al unor ofițeri care au lucrat mai bine de 10 ani asupra cazului.

Susține că, menirea articolului plasat de Asociația RISE MOLDOVA este unul de interes material, de colectare a banilor prin orice metode, inclusiv prin plasarea unor informații nefondate, de denigrare și defăimare, prezentate într-un mod hiperbolizat, utilizând cuvinte, care șochează, având drept scop uimirea publicului, captarea atenției, inducerea în panică și tensionarea acestuia, la fiecare spot fiind solicitat susținerea materială a activității lor. În acest sens, consideră inacceptabil ca jurnalistul să accepte cadouri în bani, în natură sau orice alte avantaje, care îi sunt oferite pentru influențarea actului jurnalistic, ori la caz

consideră reporterii de investigații RISE MOLODOVA ca fiind ziariști mercenari, care după consumarea unei drame, pentru a captiva atenția publicului și pentru a satisface goana după senzațional, denaturează faptele și le prezintă în stilul filmelor de acțiune, prezentând doar imagini video al unor evenimente, care demult s-au epuizat, plasându-le în postură de investigații și comentarii cu scopul de a emoționa și impresiona publicul, și nu în ultimul rând de a obține surse de finanțare, ori dacă ar fi fost prezentate într-o modalitate simplă, fără cuvinte șocante, melodii dramatice, și hiperbole "nereușite,, aceste informații ar fi fost trecute cu vederea, dat fiind faptul că sunt nefondate, și neactuale, la aproape trei ani de la decesul omului de afaceri Iurie Luncașu.

Atrage atenția asupra caracterului răuvoitor al folosirii numelui lui ***** într-o alăturare nereală în context responsabil cu realizarea cocainei în Comunitatea Europeană, invocate de către reporterii de investigații RISE MOLDOVA, de care acesta a fost absolut străin, influențe pe care a pretins ca le-ar avea, în acest mod dezvoltându-se un subiect față de care presa a dezvoltat un obicei în a publica și a răspândi informații false și scandaloase cu scopul de a naște controverse, de a șoca și de a căuta senzaționalul, rezultând un puternic impact la nivel național, iar la caz și internațional, iar prejudiciul care se aduce este evident, în contextul în care se analizează viața privată, aducându-se învinuiri lipsite de temei.

Reiterează faptul că, prin acuzațiile nefondate ale asociației RISE MOLDOVA s-au adus la cunoștința publicului larg o serie de informații neadevărate, ori chiar art. 34 din Constituție prevede în mod imperativ faptul că autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sânt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

Relatează că, o diligență deosebită trebuie manifestată de către mijloacele de informare publică, de stat sau private, care sânt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice, situație neregăsită în cazul dat, ori Asociația RISE Moldova a distribuit o serie de informații eronate, de natură nu doar să inducă în eroare publicul, ci și să îi defăimeze pe cei menționați în cadrul spotului, cu referire la persoana cet. Eduard Tviordohleb, fiind încălcat astfel dreptul constituțional la informare și obligația corelativă a oamenilor de presă de a verifica corectitudinea informațiilor răspândite prin presă. Indică că, potrivit art. 3 alin. (3) din Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare, exercitarea libertății de exprimare, poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea

de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Articolul 7 alin. (1) din prezenta lege prevede că orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. De asemenea, alineatul (2) al articolului în cauză statuează că persoana lezată prin răspândirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții: nu se bazează pe un substrat factologic suficient; au un caracter defăimător; permit identificarea persoanei vizate de informație (alin. (4) art. 7 din Legea menționată supra).

În situația de față, consideră că, asociația RISE MOLDOVA au răspândit informații false, eronate, atât pe pagina "Facebook" cât și pe pagina web a Asociației RISE MOLDOVA care este publică și poate fi vizualizată de oricare persoană care dorește. Faptul că informația respectivă a fost făcută publică este demonstrat prin publicarea pe siteuri-web și adusă la cunoștința publicului larg.

În acest sens, art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare prevede că răspândirea informației este procesul de 4 transmitere a informației către alte persoane (cel puțin către o persoană, exceptând persoana lezată).

Respectiv, transmiterea informației de către asociația RISE MOLDOVA a fost publică, adusă la cunoștința publicului larg.

Susține că, simplă analiză a comportamentului reporterului de investigații RISE MOLDOVA în cadrul spotului menționat denotă faptul că informația pe care acesta a expus-o era una lipsită de temei, neoferind nici o probă în ceea ce privește cele expuse în adresa cet. Eduard Tviordohleb, astfel că acestea nu rămân a fi decât simple afirmații defăimătoare în adresa sa, iar dacă s-ar fi depus un minimum de diligență și respectate prevederile pct. 2.5 din Codul deontologic al jurnalistului al RM, s-ar fi constatat că asemenea fapte nu există.

Indică că, sursele mass-media menționate nu au respectat prevederile Codului deontologic al jurnalistului și nu a probat în modul corespunzător cele relatate. Or, hotărârea Plenului CSJ cu privire la practica aplicării de către instanțele de judecată a unor prevederi ale Legii cu privire la libertatea de exprimare, nr. 7 din 24.12.2012, explică că, sarcina mass-media este de a informa publicul despre informațiile de interes public. În procesul de acumulare și răspândire a informației, ea trebuie să respecte obligațiile profesionale. Respectivele obligații sânt stabilite în Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova, semnat în redacție nouă la 07 iunie 2011, care, în pct. 2.5 și pct. 2.6 prevede că, jurnalistul verifică, de regulă, informațiile din două surse independente una de alta. Jurnalistul publică doar informațiile despre care, în urma verificării, are convingerea că sunt veridice.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Busuioc contra Moldovei, para. 58 a statuat că articolul 10 al Convenției nu garantează o libertate de exprimare nelimitată chiar și în ceea ce privește relatările presei cu privire la chestiuni de interes public deosebit. Conform termenilor din paragraful 2 al articolului, exercitarea acestei libertăți presupune „obligății și responsabilități”, care, de asemenea, se aplică presei. Aceste „obligății și responsabilități” pot avea însemnătate când, la fel ca și în această cauză, există o întrebare cu privire la atacul asupra reputației unor persoane private și subminarea „drepturilor altor persoane”. Respectiv, obligațiile și responsabilitățile în privința comunicării informației se aplică în egală măsură și persoanelor fizice și juridice. Paragraful 69 din Hotărârea CEDO, menționată supra statuează expres că chiar dacă comentariile reclamatului au fost făcute ca parte a unei dezbateri a unei chestiuni de interes public, există limite ale dreptului la libertatea de exprimare în cazul în care este vorba de reputația unei persoane, reclamatul având obligația de a acționa cu bună-credință și de a verifica orice informație înainte de a o publica.

De asemenea, ca rezultat al declarațiilor făcute de către Asociația RISE MOLDOVA în adresa sa, au fost încălcate și prevederile art. 8 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, potrivit căruia, orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. Respectiv, CtEDO a statuat în cazul Chauvy and Others vs. France, no. 64915/01, § 70, ECHR 2004-VI, unde în contextul plângerilor potrivit Articolul 10, s-a recunoscut explicit pentru prima dată că „dreptul persoanei la protecția reputației, dreptul care este protejat de Articolul 8 din Convenție ca parte de dreptul la respectarea vieții private”. Același lucru a fost confirmat în cauza Pfeifer vs. Austria, no.12556/03, § 38, ECHR 2007-XII, unde s-a statuat că statele au obligație pozitivă de a proteja dreptul individului la reputație ca un element a „vieți private” prin prisma Articolului 8 din Convenție. De asemenea, consideră că mijloacele de informare în masă la fel an încălcat prevederile Legii cu privire la exprimare or, în sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Mazăre și Cumpănă contra României, paragraf 40 a statuat că pentru a se pronunța în cauză, Curtea trebuie să țină cont de un element important: rolul indispensabil de ”câine de pază” care revine presei într-o societate democratică (Goodwin împotriva Marii Britanii, Hotărârea din 27 mai 1996, Culegere de decizii 1996-II, pag. 500, paragraful 39, și Bladet Tromso și Stensaas împotriva Norvegiei [GC], Cererea nr. 21.980/93, paragraful 59, CEDO 1999-III). Presa nu trebuie să depășească anumite limite, ținând în special de protecția reputației și drepturilor celuilalt. Totuși îi revine sarcina de a comunica, pentru îndeplinirea sarcinilor și responsabilităților sale, 5 informații și idei asupra unor chestiuni politice, precum și asupra altor subiecte de interes general (a se vedea,

printre multe altele, De Haes și Gijssels împotriva Belgiei, Hotărârea din 24 februarie 1997, Culegerea 1997-1, pag. 233-234, paragraful 37; Thoma împotriva Luxemburgului, Cererea nr. 38.432/97, paragraful 45, CEDO 2001-III, și Colombani și alții împotriva Franței, Cererea nr. 51.279/99, paragraful 55, CEDO 2002. Indică că, potrivit art. 45 Codul Civil al Republicii Moldova privind dreptul la propria imagine: " Dacă prin lege nu se prevede altfel, în exercitarea dreptului la propria imagine, persoana poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfățișării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri", astfel că publicarea unor fotografii, sau reproducerea în vreun mod a înfățișării persoanei, fără acordul acesteia în timpul vieții, sau acordul familiei sale, constituie o ingerință în viață privată.

Consideră că, informațiile relatate de către Asociația RISE MOLDOVA prin reportajul expus publicului larg, nu sunt însoțite de nici o probă care să confirme veridicitatea acestora, or principiul prezumției nevinovăției este garantat tuturor, prin acte naționale și internaționale. Spre exemplu Curtea a considerat că există o bază factuală care să justifice o judecată de valoare în situația în care existau cercetări penale împotriva unei persoane, chiar dacă acestea nu s-au concretizat într-o condamnare penală: „Chiar dacă, ținând seama de prezumția de nevinovăție garantată de articolul 6 § 2 al Convenției, o persoană cercetată penal nu ar putea fi considerată culpabilă, baza factuală nu era inexistența în cauză (...)”. Informațiile expuse defăimează într-un mod grav și inadmisibil demnitatea și onoarea profesională, aceasta fiind un element indispensabil unui om de afaceri.

Totodată, prin informația publicată, Eduard Tviordohleb nu numai că poate fi identificat dar i-a fost indicat în mod direct numele, prenumele. Prin insinuările Asociației RISE MOLDOVA sânt puse la îndoială capacitățile profesionale ale cet. Eduard Tviordohleb, care constituie un element al reputației profesionale, precum și calitățile morale în fața partenerilor de afaceri, angajaților și a societății civile.

Consideră că informațiile relatate de către Asociația RISE Moldova prin declarațiile expuse publicului larg, nu sunt însoțite de nici o probă care să confirme veridicitatea acestora, or principiul prezumției nevinovăției este garantat tuturor, prin acte naționale și internaționale. Spre exemplu Curtea a considerat că există o bază factuală care să justifice o judecată de valoare în situația în care existau cercetări penale împotriva unei persoane, chiar dacă acestea nu s-au concretizat într-o condamnare penală: „Chiar dacă, ținând seama de prezumția de nevinovăție garantată de articolul 6 § 2 al Convenției, o persoană cercetată penal nu ar putea fi considerată culpabilă, baza factuală nu era inexistența în cauză. În acest sens, indică pct. 18 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 24 decembrie 2012 cu privire la practica aplicării de către instanțele de judecată a unor prevederi ale Legii cu privire la libertatea de exprimare, în care este menționat

că prezumția nevinovăției este un drept garantat de art. 21 din Constituție, iar art. 12 din Legea cu privire la libertatea de exprimare conține efectele prezumției în raport cu libertatea de exprimare, nuancează modul în care se exercită acest drept în raport cu calitatea diferitor subiecți care abordează prin diverse declarații presupusele infracțiuni săvârșite de deținătorii dreptului la prezumția nevinovăției. Prezumția nevinovăției nu împiedică investigarea jurnalistică și dreptul jurnalistului de a-și exprima opinia asupra acțiunilor ilegale stabilite. Instanțele judecătorești în cazul unei acțiuni de defăimare urmează să verifice dacă informațiile răspândite de subiecții nominalizați în art. 12 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, în opiniile lor, conțin fapte veridice despre comiterea unei infracțiuni sau contravenții, până la stabilirea vinovăției persoanei printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, și dacă aceste opinii corespund realității.

Conform art. 43 alin. (1) și alin. (2) al Codului civil, orice persoană are dreptul la onoare, demnitate și reputație profesională. Aceste drepturi sunt insesizabile și alienabile, consfințindu-se, astfel dreptul persoanei de a cere ca informațiile răspândite despre comportamentul său să fie veridice, principala calitate a acestui drept cinstind în posibilitatea subiectului de a cere tuturor să se abțină de la răspândirea informațiilor denigratoare și necorespunzătoare realității, or, persoana 6 poate pretinde o părere adecvată și meritată despre sine.

Menționează că, dispozițiile legale suscitade se coroborează cu cele conținute în art. 8 al Convenției Europene a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, care direct statuează că orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. Aici, prezintă relevanță faptul că din prevederile art.3 al.(1) din Codul Penal, nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală. Conform art.8 al.(1) din Codul de Procedură Penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp de vinovăția sa nu-i va fi dovedită în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă. Asociația RISE Moldova nu a prezentat careva probe, ce ar confirma veridicitatea informației răspândite în privința faptelor invocate. În temeiul art. 21 Cod civil, drepturile personale nepatrimoniale și alte valori nemateriale sunt apărute în cazurile și în modul prevăzut de cod și de alte legi, în limita în care folosirea modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat și din caracterul consecințelor acestor încălcări, iar art. 43 alin. (1) Cod civil stipulează că orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației sale profesionale.

În drept, reclamantul și-a fundamentat cererea de chemare în judecată în temeiul dispozițiilor din Legea nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, de la art. 21, 43 Cod civil și a solicitat recunoașterea informației conținută în așa-zisele ”investigații jurnalistice” efectuate de către RISE Moldova în adresa subsemnatului *****, ”ca fiind implicat în trafic de droguri și responsabil de realizarea cocainei pe segmentul Comunității Europene”, expuse pe pagina web a asociației RISE Moldova la data de 15 iulie 2021 ca fiind drept necorespunzătoare realității, denigratoare și care constituie afirmații defăimătoare în adresa lui *****, ce îi lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională; obligarea RISE Moldova să dezmință public informația expusă în așa zisele ”investigații jurnalistice” plasate pe pagina web a RISE Moldova, cu publicarea dezmințirii în termen de 15 zile prin intermediul aceluiași mijloace de informare publică, conform următorului text: ”Asociația RISE Moldova declară că informația conținută în așa-zisele ”investigații jurnalistice” despre ***** ca fiind responsabil de realizarea cocainei în comunitatea Europeană, expuse pe pagina web a Asociației RISE Moldova, răspândită ulterior prin intermediul mijloacelor de informare publică este falsă și nu corespunde realității”; adresarea de către RISE Moldova a scuzelor publice față de cet. *****; obligarea RISE Moldova să retragă de pe pagina web, informația menționată supra.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 15 decembrie 2022, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Asociației Obștească ”Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, cu privire la apărarea onoarei și demnității .

La data de 26 decembrie 2022, avocatul Bălănel Petru în interesele lui *****, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 15 decembrie 2022, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 aprilie 2023, nu s-a dat curs cererii de apel nemotivată depusă de avocatul Bălănel Petru în interesele lui ***** împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 15 decembrie 2022. S-a acordat avocatului Bălănel Petru care acționează în interesele lui *****un termen de 10 zile de la recepționarea prezentei încheieri pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererii de apel motivate și achitarea taxei de stat în mărime de 75 (șapte zeci și cinci) lei.

S-a explicat că, în cazul lichidării neajunsurilor la cererea de apel în termenul stabilit de instanță, cauza va fi examinată în ordine de apel. În caz contrar, dacă cererea de apel nu întrunește exigențele prevăzute de lege, completul de judecată aplică prevederile art. 368 și 369 din Codul de procedură civilă și va soluționa chestiunea restituirii cererii de apel, fără înștiințarea participanților la proces.

Încheierea nominalizată a fost expediată la 13 aprilie 2023 în adresa electronică a avocatului Bălănel Petru care acționează în interesele lui *****, prin intermediul poștei electronice indicate în cerere de apel: avocat.petrubalanel@gmail.com.

Studiind cererea de apel în cumul cu înscrisurile anexate, Colegiul consideră necesar de a restitui cererea de apel din considerentele că nu au fost îndeplinite în termen indicațiile instanței de apel stabilite prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 aprilie 2023, în termenul stabilit de către instanța de apel, or, potrivit încheierii din 11.04.2023 avocatul Bălănel Petru în interesele lui ***** urma să lichideze neajunsurile în termen de 10 zile de la recepționarea copiei încheierii de a nu da curs, respectiv rezultă că neajunsurile urmau a fi lichidate pînă la data de 25 aprilie 2023.

În acest sens, Colegiul menționează că copia încheierii de a nu da curs a fost expediată în adresa reprezentantului apelantului prin intermediul poștei electronice la data 13 aprilie 2023, iar avocatul Bălănel Petru în interesele lui ***** a depus cererea de apel și dovada achitării taxei de stat la data de 02 mai 2023, deci, peste termenul stabilit de instanță.

În conformitate cu prevederile art.369 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Prevederile art.369 din Codul de procedură civilă nu lasă aplicarea sancțiunii procedurale la discreția instanței de apel, aceasta având un caracter imperativ și se produce ex jure pentru apelant cu titlu de consecință a neîndeplinirii termenului instituit de instanța de apel în vederea remedierii neajunsurilor din cererea de apel

Conform art.369 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă, asupra restituirii cererii de apel decide un complet din 3 judecători, fără citarea participanților la proces.

Potrivit prevederilor art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform prevederilor art.113 alin.(1) din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Potrivit prevederilor art.61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, părțile sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Colegiul reține și dispozițiilor art.56 alin.(3) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora părțile au obligația să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, astfel încât în circumstanțele speței, exercițiul defectuos realizat de apelantă a dreptului său la apel, reprezintă în esență un tertip în fraudă celerității procedurilor judiciare și dreptului de acces la justiție în sensul definit de art. 6 din CEDO, garantat și intimatului.

Prin urmare, instanța de apel constată că termenul oferit de instanța de apel pentru înlăturarea neajunsurilor a expirat, în instanța de judecată nu a fost prezentată cererea de apel întocmită conform exigențelor legale, astfel încât instanța constată neîndeplinirea de către apelant a indicațiilor instanței de apel expuse în încheierea din 11 aprilie 2023, emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Astfel, în condițiile în care apelanta avea obligația pozitivă de a-și securiza dreptul la apel și de a manifesta o diligență rezonabilă în privința propriilor drepturi, inclusiv, de a se interesa de soarta apelului declarat și de a prezenta cerere de apel motivată, dar nu a realizat această sarcină legală în pofida acțiunilor procedurale sus enunțate ale instanței, survin efectele instituite în art.113 din Codul de procedură civilă, care prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Or, exonerarea arbitrară a apelantei de sancțiunile procedurale stabilite de revederile legale citate, în sensul prevederilor art.10 din Codul de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art.6 a Convenției, potrivit cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți.

Colegiul reține că în circumstanțele speței, sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul exonerării apelantei, de sancțiunile procedurale va avea, inter alia, drept efect defavorizarea procesuală a intimatei, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanțe sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat și dezinteresat.

Imparțialitatea obiectivă este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăși, ci și întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

În această ordine de idei Colegiul relevă că în cauza Kreuz c. Poloniei (cererea nr.28249/95 par. 52) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că

articolul 6 par.(1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile. Astfel acest articol consacră dreptul la un tribunal, iar dreptul de acces sau dreptul de a sesiza este doar un aspect al acestuia.

Totuși, Curtea indică asupra faptului că limitările aplicate nu trebuie să ducă la negarea substanței dreptului de acces în sine. În acest sens s-a menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art.6 par.(1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Aceeași logică se poate desprinde și din cauza Weissman și alții c. României (cererea nr.63945/00 par.32-36). În acest caz Curtea a indicat că statele urmează să respecte un just echilibru între interesul de a promova o bună administrare a justiției și pe de altă parte interesul reclamanților de a prezenta argumentele lor în fața tribunalelor naționale.

Aplicând normele legale și jurisprudența CtEDO la speță, Colegiul remarcă ca fiind indubitabil că obligația apelantului de a prezenta cererea motivată de apel urmărește scopul unei bune administrări a justiției în Republica Moldova, cerințele înaintate apelantei prin încheierea din 11 aprilie 2023, nefiind disproporționate în raport cu acest scop, inclusiv în contextul în care obligația respectării cerințelor legislației procedurale la prezentarea apelului în instanța de apel aparține apelanților, or recepționând încheierea nominalizată a instanței de apel, avea obligația de a se conforma indicațiilor expuse și să înlăture neajunsurile constatate aferente apelului declarat, în termenul stabilit.

În consecință, neexecutarea în termen a indicațiilor nominalizate ale instanței de apel vizate în încheierea din 11 aprilie 2023, denotă întrunirea în cazul dat a temeiurilor legale pentru restituirea cererii de apel conform cerințelor art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

Reieșind din cele expuse mai sus, luând în considerație starea de fapt și de drept constatată, Colegiul concluzionează că în speță se impune soluția restituirii cererii de apel depuse de avocatul Bălănel Petru în interesele lui ***** pe motiv că nu au fost îndeplinite în termen indicațiile instanței de apel din încheierea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău din 11 aprilie 2023, emisă în conformitate cu prevederile art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nefiind prezentată cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat.

În contextul celor expuse, conform art.369 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d i s p u n e:

Se restituie cererea de apel depusă de avocatul Bălănel Petru, în interesele lui *****, împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 15 decembrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva Asociației Obștească ”Asociația Reporteri de Investigație și Securitate Editorială din Moldova”, cu privire la apărarea onoarei și demnității profesionale.

Se remite către avocatului Bălănel Petru care acționează în interesele lui ***** cererea de apel cu toate documentele anexate.

Încheierea poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 15 zile, prin intermediul Curții de Apel Chișinău.

Președintele completului, judecătorul

Anatol Pahopol

Judecătorii

Ruxanda Pulbere

Ala Malîi